

мотиви, цілі, переконання, що забезпечують усвідомлення й позитивне ставлення майбутнього вчителя до формування в учнів цілісних уявлень про навколишній світ, активність і зацікавленість студента в оволодінні теорією та практикою застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі;

- *науково-теоретична готовність* – передбачає опанування здобувачами вищої освіти системи психолого-педагогічних, предметно-методичних знань та уявлень про сучасні інтеграційні тенденції й процеси в початковій освіті, про загальнонауковий аспект понять «інтеграція», «педагогічна інтеграція», «інтегровані організаційні форми», про алгоритми інтеграції змісту початкової освіти й форми його засвоєння; базові поняття та надпредметні (ключові), міжпредметні, предметні компетентності, що забезпечує початкова освіта; види інтегрованих форм організації навчання молодших школярів, способи їх упровадження, функції й результати навчання на інтегрованій основі;

- *практична готовність* – полягає в оволодінні сукупністю вмінь, спрямованих на успішне використання інтегрованих форм організації навчання, а саме: гностично-діагностичних (уміння аналізувати й відбирати навчальний матеріал шкільних предметів для з'ясування узагальнених «наскрізних» понять і компетентностей, що формуються в початковій школі; виявляти й установлювати чітку ієрархію внутрішньо-предметних, міжпредметних і позапредметних зв'язків), змістово-конструювальних (уміння утворювати й удосконалювати погоджену взаємодію між навчальними темами і дисциплінами початкової школи, розробляти навчальні завдання інтегрованого характеру, обирати доцільні інтегровані форми організації навчання, проектувати та реалізовувати алгоритми їх використання), оцінно-прогностичних (уміння правильної оцінки й передбачення результатів застосування інтегрованих форм організації навчання).

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови [уклад. голов. ред. В.Т.Бусел]. К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 140 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. Затверджений постановою Кабінетів Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%>

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

Лирик О. П.

*керівник гуртків «Рукоділья» та «Народна вишивка»
Комунального закладу «Центр позашкільної освіти»*

Пагура Т. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

У Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України зазначається, що серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України [1].

Як зазначає П. Лосюк, національно-патріотичне виховання здійснюється в навчальній, позакласній і позашкільній діяльності, в сім'ї, дитячих та юнацьких об'єднаннях. Таким чином, успіху можна досягти при умові, коли в навчальному закладі створена дієва система національного виховання взагалі і патріотичного виховання зокрема [3, с. 52].

Ми розділяємо думку В. Кудін, що поліпшенню національно-патріотичного і морально-естетичного виховання сприяє залучення дітей до гурткової роботи, а саме навчання в гуртках декоративно-прикладного мистецтва. Найбільшу увагу приділяють українській вишивці. Вишивка – один із масових і найулюбленіших видів народного мистецтва [2, с. 4].

Упродовж століть на вишивку впливали різні культури, які формували характерні візерунки та орнаменти (геометричні, рослинні, тваринні), притаманні конкретному регіону України. Так уже склалося історично, що кожен регіон чи область України має свої особливі орнаменти для вишивання, свою символіку, свої кольори, свій колорит та неповторний узор, який використовується у вишивці [4, с. 6].

Найбільш поширеними мотивами геометричних орнаментів є ромби, трикутники, квадрати, кола, хвилясті лінії, зигзаги, меандри, шеврони та різноманітні їх поєднання, з яких утворюються комбіновані мотиви [5, с. 31].

В основі рослинного орнаменту лежить прагнення перенести у вишивку красу природи. В українській вишивці часто використовуються такі мотиви, як «виноград», «хміль», «дубове листя», «барвінок» тощо [5, с. 35].

У вишивках тваринних орнаментів зображуються: кінь, заєць, риба, жаба; з птахів – півень, сова, голуб, зозуля; з комах - муха, метелик, павук, летючі жуки [5, с. 39].

Питання національно-патріотичного виховання розглядалися в працях І. Беха, О. Вацеби, П. Ігнатенко, М. Красовицького, В. Пилати, В. Поплужного, Є. Приступи, Ю. Руденко, С. Русової, В. Сухомлинського, К. Ушинського, І. Франка та ін.

Дослідження українських орнаментів у вишивці присвячені роботи Л. Вербицького, М. Кондакова, О. Косачьової, І. Свентицького та ін.

Вишивка є одним із найпоширеніших та найдавніших видів рукоділля. Вона є культурною спадщиною нашого народу. Україну, як державу, можна пізнати по вишивці. У вишивці збереглися національні мотиви. Тому за допомогою вишивки ми здійснюємо національно-патріотичне виховання підростаючого покоління як на уроках в загальноосвітніх закладах, так і на гурткових заняттях в позашкільних закладах. Комунальний заклад «Центр позашкільної освіти» м. Долина Івано-Франківської області не виняток, тут теж діє гурток «Народна вишивка». Робота гуртка спрямована на поглиблене вивчення та засвоєння технік української народної вишивки, її історії, традицій використання, а також вивчення сучасних технік вишивання. На заняттях гуртка діти опановують теоретичним матеріалом та закріплюють засвоєний матеріал у практичній діяльності.

Під час теоретичного навчання діти знайомляться із теорією української народної вишивки, її історією, символічними значеннями і художніми особливостями вишивки різних регіонів України й зокрема Прикарпаття. Гуртківці оволодівають практичними навичками мистецтва вишивки; здійснюється розвиток їх творчих здібностей, розвиток зацікавленості до народної вишивки і її символики, розвиток національної свідомості; діти вчать естетичного сприйняття творів декоративно-прикладного мистецтва; ознайомлюються з художніми традиціями нашого народу.

Значна увага приділяється вивченню фольклорно-етнографічного матеріалу та пошуково-дослідницькій роботі. На заняттях гуртка діти вивчають сучасне оздоблення одягу, розробляються композиційні орнаменти для вишивок на основі старовинних малюнків, які поєднують старовинну українську народну вишивку з сучасністю; вчать вишивати ниткою (хрестик, гладь, мережка) бісером, атласними стрічками; виготовляють вітальні листівки, картини, об'ємні вироби; вишивають серветки, рушники.

Ручні роботи сприяють розвитку специфічних для творчого процесу якостей особистості, як основи для розвитку її творчого потенціалу, художньо-творчої уяви, оригінального нестандартного художнього смаку, творчого мислення, допомагають дитині пізнати світ, розвивають органи чуття і руху, виробляють координацію і вправність пальців, пробуджують дитячу ініціативу. Вони є поштовхом до логічного мислення, приводять до індивідуального підходу у виконанні завдань і вирішенні проблем. Сприяють розвитку творчих рис характеру, допитливості, зібраності, цілеспрямованості, охайності, працьовитості; розвитку внутрішньої культури дітей, формуванні в них потреб продовжувати та

примножувати культурні надбання, впроваджувати в свій побут загальнонаціональні традиції, обряди, звичаї, родинну вишивку.

Результатом художньо-творчої діяльності на заняттях з народної вишивки є виготовлення декоративно-ужиткових виробів, оздоблених ручними швами в народних традиціях. Роботи гуртківців використовуються для оформлення виставок та беруть участь у різноманітних конкурсах.

Отже, заклади освіти можна вважати центральною ланкою залучення дітей та молоді до національної культури й традицій рідного народу, системи формування національної самосвідомості. Значний потенціал естетичного й морального виховного впливу на особистість, формування у неї національної самосвідомості має народне декоративно-ужиткове мистецтво, а саме вишивка, яка розповідає про думки та почуття людини, відтворює світ краси та фантазій, передає поетичне осмислення природи й зберігає звичаї наших предків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. URL: <http://surl.li/kzem>
2. Кудін В. С. Національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти. Черкаси. 2008. 48 с.
3. Лосюк П. В. Гуцульщинознавство в змісті, формах і методах навчально-виховного процесу. *Національно-патріотичне виховання дітей та молоді у сучасному освітньому просторі України на засадах етнопедагогіки: матеріали Всеукраїн. наук.-прак. Інтер.-конф., 20 жовт. 2015 р.* / упорядн.: Л. Шелемей, Л. Келембет, О. Фляк, О. Риндич. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2016. 284 с. С.49-57.
4. На вістрі голки – вся земна краса... : етнографічномистецька панорама / уклад. О. П. Гуляєва ; Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей». Маріуполь, 2021. 56 с.
5. Шишкова Л. Ф. Виховання учнів та розвиток їх творчих здібностей на національних традиціях. Помічна, 2014. 127с.

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ/ГНУЧКИХ НАВИЧКІВ (SOFT SKILLS) У КУРСАНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ

Логвіненко Н. М.

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник,

доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін

Військового інституту телекомунікацій та інформатизації

імені Героїв Крут